

СПАЧАТКУ ВЫЙДУ ЗЬ НЕЗАЛЕЖНАГА ПРАФСАЮЗУ, А ПАСЬЛЯ ІЗНОЎ УСТУПЛЮ

Напрыканцы 2011 году некалькі соцень работнікаў прадпрыемства па здабычы будаўнічага каменю «Граніт» у Мікашэвічах выказаліся за стварэньне незалежнага прафсаюзу. Адміністрацыя і ўлады адрэагавалі на гэта хваляй звальненьняў актывістаў і ціскам на незалежныя прафсаюзныя суполкі на іншых прадпрыемствах.

Прафсаюзную суполку на «Граніце» зарэгістравалі ў Беларускам незалежным прафсаюзе (БНП). Ягоны старшыня **Мікалай Зімін** кажа, што сытуацыя на «Граніце» — яскравы ўзор таго, у якім стане знаходзяцца незалежныя прафсаюзы:

«На «Граніце» самі людзі захацелі стварыць прафсаюз. Мы суполку зарэгістравалі, але органы ўлады яе пакуль не рэгіструюць. Няма юрыдычнага адрасу. Таму мы некалькі разоў зьвярталіся ў Міністэрства архітэктуры і да прадстаўніка «Граніта». У іх няма працэдур. Яны ня ведаюць. Тут прававы вакуўм, які ані мы, ані яны ня можам пераадолець. Гэта добрая воля наймальніка — даць юрыдычны адрас ці ня даць. І мы цяпер ніяк ня можам гэтую арганізацыю зарэгістраваць. Цяпер БНП зьвярнуўся ў Мін'юст з афіцыйным лістом, каб ім патлумачылі, як стварыць на

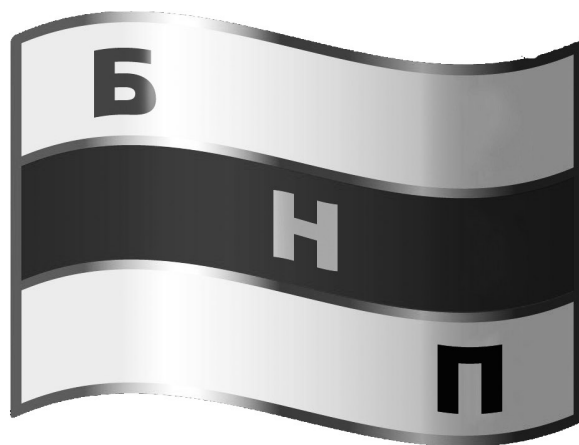
дзяржаўным прадпрыемстве арганізацыю і там жа атрымаць юрыдычны адрас. Чакаюць адказу.

На сходзе кіраўнікоў незалежных прафсаюзных арганізацыяў, які адбыўся ў офісе БНП у Салігорску, хлопцаў з «Граніту» — Алега Стахаевіча і Мікалая Карышава — сустралі як герояў. Па словах Стахаевіча, пэрспэктывы «самыя клясныя. Спадзяемся на сябе, на людзей, на БНП, на НПГ (Незалежны прафсаюз гарнякоў — рэд.). Мы бачым канкрэтную падтрымку».

Сапраўды, і БНП, і НПГ падтрымліваюць незалежны прафсаюз на «Граніце». Ня раз выступалі ў іх падтрымку і міжнародныя прафсаюзныя структуры, і прафсаюзы асобных прадпрыемстваў. Але відавочна, што ініцыятыва павінна паходзіць ад рабочых прадпрыемства. Хоць сам Стахаевіч разумее, што «без індзейцаў правадыроў ня будзе», але як канкрэтна будучь удзельнічаць цяперашнія работнікі «Граніту» ў незалежным прафсаюзе, паведаміць ня можа. На апошнім сходзе прысутнічала 17 чалавек,

зь іх, па словах Стахаевіча, 13 напісалі заявы пра пералічэньне складак у БНП. «Хлопцы паглядзелі, што за чатыры з паловай месяцы ані афіцыйныя прафсаюзы, ані адміністрацыя нічога не зрабілі, таму ізноў гатовыя рынуцца ў бой».

Чаму ж мясцовыя ўлады і адміністрацыя прадпрыемстваў так

баяцца незалежных прафсаюзаў?

Юры Швец кіруе пярвічкай прафсаюзу на Мазырскім НПЗ. Цяпер яму 48 гадоў. Сам з Мазыра. Рабіў на заводзе зваршчыкам, прыйшоў у прафсаюз 20 гадоў таму:

«У савецкі час прафсаюзнікі былі „скамарохамі“ — займаліся футболам, канцэртамі, урачыста адпраўлялі на пэнсію, выдавалі грошы на пахаваньне і разьмяркоўвалі інтэрнат. Гэта была правая рука дырэктара».

«Афіцыйныя» прафсаюзы, па ягоных словах, шмат у чым перанялі савецкую сыстэму. Як кажа Швец: «У іх цяпер дырэктар — сябар прафсаюзу. Як такое можа быць?»

Зімін сьцьвярджае, што незалежны прафсаюз — гэта буфер паміж наймальнікам і рабочым. Ніхто з прадстаўнікоў адміністрацыі ня можа стаць сябрам. Такая пазыцыя дазваляе ім доўгія гады захоўваць незалежнасьць і абараняць інтарэсы рабочых.

Галоўны дакумэнт, за які б'юцца прафсаюзы, — калектыўная дамова.

працяг на ст. 2,4

СПАЧАТКУ ВЫЙДУ ЗЬ НЕЗАЛЕЖНАГА ПРАФСАЮЗУ, А ПАСЬЛЯ ІЗНОЎ УСТУПЛЮ

пачатак на ст. 1

Пакуль не з'явіліся незалежныя прафсаюзы, ніхто пра яе і ня згадваў. Такую дамову заключаюць рабочыя асобнага прадпрыемства з наймальнікам. Адзін працаўнік, які стаіць каля станка ці «круціць баранку», ніяк ня можа прымусіць наймальніка памяняць умовы працы, падвысіць заробак, сачыць, ці правільна яму палічылі адпачынак і ці добрае ў яго спэцадзеньне. Усё гэта робіць прафсаюз.

Але нават калі ты ня сябра прафсаюзу, усё адно будзеш атрымліваць заробак, якога дамогся ад наймальніка прафсаюз. Юры Швец называе такіх людзей «прамысловымі зайцамі»:

«Мы ім кажам: у вас ёсьць на руках кантракт. Чаму б вам кожнаму не пайсьці да дырэктара, абмеркаваць зь ім, што ж

вы карыстаецца нашай калектыўнай дамовай?! Але з вамі дырэктар папросту нават размаўляць ня будзе. Будзе ён там вырашаць з кожным, колькі плаціць, ува што адзецц. Будзеш хадзіць па кабінэтах — звольняць проста, бо працаваць трэба, а не па кабінэтах хадзіць».

Большасць незалежных прафсаюзных актывістаў — вызваленыя ад працы. Яны атрымліваюць заробак ад прафсаюзных складак. Цяпер сябры прафсаюзу адлічваюць у прафсаюз 1% свайго заробку. Такім чынам, сам прафсаюз зацікаўлены ў тым, каб заробкі былі большыя. Вось на Мазырскім НПЗ сярэдні заробак — каля 6 мільёнаў рублёў, а сяброў прафсаюзу — 1089 чалавек (каля 37% ад агульнай колькасці рабочых). На «Беларуськаліі» ў сябрах прафсаюзу — больш за чатыры тысячы чалавек. Хоць пра сярэдні заробак старшыня тамтэйшага незалежнага прафсаюзу Сяргей Чаркасаў гаварыць адмовіўся, але можна меркаваць, што з такой колькасцю сяброў мясцовы прафсаюз не бядуе. Дый БНП ганарыцца тым, што, нягледзячы на ўсе выпрабаванні, застаецца найбольш фінансава забяспечанай арганізацыяй.

Юры Швец падкрэслівае, што менавіта незалежны прафсаюз дабіваецца ў наймальніка лепшых заробкаў, і людзі гэта

разумеюць. Сяргей Чаркасаў зь «Беларуськалію» кажа, што калі 20 гадоў таму на прадпрыемстве былі нізкія заробкі, а людзі працавалі ў жажлівых умовах, то цяпер сытуацыя памянлася. Гэта пацвярджаюць і іншыя прафсаюзныя лідэры: прадпрыемствы працуюць стабільна, дый умовы працы добрыя. Галоўнае — справядліва падзяліць прыбытак.

Юры Швец: «Не заўжды ў нас з адміністрацыяй была вайна. Знаходзілі кантакт і з афіцыйным прафсаюзам, і з адміністрацыяй. Вайна пачалася пасля 2008 году — ад моманту з'яўлення ў нас на прадпрыемстве ідэолягаў. Адміністрацыя залезла на барыкады. У маім разуменні, ідэалёгія — гэта выкананьне законаў. А ў нас гэта навязваньне чыхіхсьці маралей і прынцыпаў узамен на закон».

Афіцыйныя прафсаюзы з дапамогай ідэалёгічных работнікаў маюць на прадпрыемствах зусім іншыя ўмовы для працы:

Швец: «Афіцыйныя прафсаюзы ў асноўным займаюцца тым, што скажа адміністрацыя. Ідэолягам дапамагаюць. Іхная першая задача — гэта нас скасаваць, бо мы парушаем тандэм паміж імі і адміністрацыяй. А ў дырэктара і рабочага ніколі ня будзе адной мэты. А вось вынік гэтай працы — падзяліць прыбытак — гэта ўжо трэба разам вырашаць».

Ціснуць на незалежныя прафсаюзы па-рознаму.

Іван Сьвятоха, старшыня пярвічкі незалежнага прафсаюзу работнікаў «Нафтану»: «У мяне былі заявы нават ад сяброў прафсаюзу, што „выйшаў зь незалежнага прафсаюзу пад ціскам адміністрацыі“. Я сабраў гэтыя заявы і падаў пракурору. Прыходзіць адказ: факты пацвердзіліся часткова. Што гэта значыць? Напаўціснулі, ці што? Цяпер у нас 360 чалавек, а было 1200. Тры гады як пачаўся ціск. Спачатку на „Гродна-Азот“ ціснулі, а пасля на нас. Выклікаюць — „не здасі на разрад, не працягнем кантракт, не ўладкуем сына“. Тысячы мэтадаў. А хто „залажцеў“ — таму: выйдзеш з прафсаюзу — не застанешся працаваць. У мяне нават начальнікі вытворчасці былі ў прафсаюзе, а цяпер васьць колькі

засталося. Але стабільна цяпер, прарвемся».

Міхаіл Усьціновіч, «Белшына»:

«Моладзь варушыцца, але яе любымі мэтадамі выпіхваюць назад. Вось, напрыклад, хлопец напісаў заяву ў незалежны прафсаюз. Пасля адпрасіўся ў майстра з працы, той заяву падпісаў, зьехаў. Тут яму тэлефануюць — чаму не на працы. Той да майстра — дзе заява? „Збраў ідэоляг заводу“. А ідэоляг кажа: „Ніякай заявы няма, у цябе прагул“. Урэшце гэты хлопец кажа: давайце я зараз напішу заяву, выйду з прафсаюзу, а пасля ізноў уступлю».

Натальля Міхнюкевіч кіруе рэгіянальнай арганізацыяй БНП у Салігорску, распавядае пра прафсаюз прадпрымальнікаў на рынку «Кастрычніцкі»: «Сустрэкаліся з нашым кіраўніком гарвыканкаму Рымашэўскім, хацелі зарэгістраваць арганізацыю, прасілі памяшканьне, юрыдычны адрас. Але ён сказаў, што памяшканьня няма. І яшчэ кажа: калі прыбераце Кучынскую (старшыню пярвічкі. — Рэд.) — тады будзем з вамі працаваць. Я яму адказваю, што гэта ж ня я выбірала яе, а людзі выбіралі, сябры прафсаюзу рынку „Кастрычніцкі“ і мясновага рынку... А забастоўкі прадпрымальнікаў — палова закрыла кіёскі, а палова гандлюе, што тут зрабіць».

Юры Швец: «Тое, што адбываецца зь незалежнымі прафсаюзамі, — гэта індэкатар таго, у якім стане правы чалавека і працоўнага ў Беларусі. Калі б мы былі забароненай, ваенізаванай арганізацыяй — ладна. Але ў нас такое ж рэгістрацыйнае пасьведчаньне, як і ў іншых. Чаму нас дзяржава не ўспрымае — гэта ўжо да яе пытаньне. У чалавека ёсьць правы, гарантаваныя Канстытуцыяй. Але людзі ў нас лёгка паддаюцца ўплыву. Я за 20 гадоў нагледзеўся. Нават свае асабістыя правы людзі ня хочуць адстойваць. Больш часу яны аддаюць вывучэньню курсу валют, цэнаў на машыны. Але ж гэта ўсё да пэўнага моманту — усё ўпрэцца ў фінансы, у заробак. Тады згадваюць пра прафсаюз».

Старшыня БНП Мікалай Зімін упэўнены: «Закон у нас зацікаўлены. Нас няпроста ўсіх забараніць, бо людзі могуць нэгатыўна зрэагаваць. Знойдуцца адчайныя людзі, якія будуць пратэставаць. Пайсьці на адкрыты канфлікт зь не палітычнай сілай, а з прафсаюзнай, — гэта немагчыма для адміністрацыі».

працяг на ст. 4

ЧТО ДЕЛАТЬ, ЕСЛИ ВАС привлекают к дисциплинарной ответственности

Уработодателя есть право накладывать на работника дисциплинарное взыскание, однако зачастую он им злоупотребляет и наказывает работников необоснованно. Кроме того, самым простым и распространенным способом борьбы работодателей с негодными работниками всегда было и будет увольнение, а также различные виды взысканий, к увольнению подводящие. Формально дисциплинарное взыскание сегодня применяется к работнику за дисциплинарный проступок, т.е. «неисполнение и ненадлежащее исполнение работником по его вине возложенных на него трудовых обязанностей».

ПАРАДА Взыскания могут быть следующими: замечание, выговор, увольнение. Итак, описанный законом порядок наложения взыскания таков. Работодатель требует от вас письменного объяснения причин, побудивших Вас совершить дисциплинарный проступок. После того, как вы объяснение дали, работодатель издает приказ о вашем наказании. Если вы отказываетесь от объяснения, то составляется соответствующий акт об отказе. И все равно издается приказ: вам объявляют замечание или выговор, а при третьем «проступке» в течении года — вас могут уволить за «систематику», т.е. неоднократное нарушение дисциплины. Именно по такой процедуре поступают с негодными

работниками. Как они отстаивают свою позицию?

Самый первый, банальный, ответ — стараются не нарушать правил трудовой дисциплины: не прогуливают, не опаздывают, не пьют во время работы, не воруют, выполняют нормы выработки, не делают брак и т.п.

Не секрет, что противостояние с администрацией действительно заставляет работника особенно тщательно выполнять свои обязанности. Но если, скажем, все вокруг тебя в стремлении больше заработать сознательно пренебрегают условиями охраны труда (а работодатель обычно поддерживает такое положение вещей), то быть примерным и дисциплинированным совсем непросто. Больше того, еще неизвестно, что бывает чаще: действительное нарушение работником дисциплины, или

проступок, сфальсифицированный администрацией.

Вот почему так актуален вопрос: что же делать, если к вам пытаются несправедливо применить дисциплинарное взыскание? Обсудим по порядку.

ПИСЬМЕННОЕ ОБЪЯСНЕНИЕ

Если Вы неуверенны в том, как правильно составить объяснение, не спешите его давать. Поэтому сразу ограничьтесь устным заявлением, что от объяснения не отказываетесь, но дадите его позже, после консультации с юристом (или представителем профсоюза). Администрация может истолковать ваши действия как «отказ от объяснения» (ведь ей главное — имитировать исполнение формального порядка, чтобы наказать Вас) и составить об этом соответствующий акт. Поэтому позаботьтесь, чтобы с вами в этот момент были минимум двое товарищей или (и) представитель профсоюза. В этом случае составьте свой встречный акт, в котором ваши товарищи засвидетельствуют, что: Вы от объяснения не отказались, но Ваше заявление принято не было, и таким образом, установленный законом порядок применения дисциплинарного взыскания был нарушен.

Если же администрация удовлетворится вашим заявлением, то затем сделайте так, как вам посоветует юрист или компетентный представитель профсоюза.

В объяснении при необходимости можете указать на то, что виноват в вашем дисциплинарном проступке наниматель, т.к. он не выполнил обязательства по созданию условий, необходимых для соблюдения Вами дисциплины труда.

ДОКУМЕНТИРОВАНИЕ

Когда случается некое происшествие, например, серьезная поломка дорогостоящего оборудования, принято первым делом составлять об этом акт. Если же у вас есть серьезные основания полагать, что вину за происшествие свалют на вас, то постарайтесь, не откладывая, составить параллельный акт (желательно с участием представителя профсоюза или профсоюзного инспектора по охране труда) с изложением истинных причин

продолжение на стр. 4

начало на стр. 3

происшествия. Соберите под актом подписи свидетелей происшествия.

Если вас необоснованно обвиняют в нахождении на рабочем месте в нетрезвом состоянии, то сделайте так:

- найдите надежных свидетелей, которые смогут подтвердить обратное;
- поспешите в поликлинику (конечно, не ведомственную!) для независимого медицинского освидетельствования на предмет наличия алкоголя в вашей крови.

ДАЛЬНЕЙШИЕ ШАГИ

Можно обжаловать дисциплинарное взыскание в Комиссию по трудовым спорам. Конечно, если работодатель заинтересован в том, чтобы все-таки избавиться от вас, то он заблокирует решение КТС, которое возможно лишь при условии соглашения сторон.

В таком случае вам остается только опротестовать наложенное на вас взыскание в суде. При этом можно оспаривать и сам факт проступка, и нарушение работодателем процедуры применения взыскания. Если вы профсоюзный активист, то можно обвинить работодателя в дискриминации по признаку профсоюзного членства или воспрепятствовании профсоюзной деятельности. Пока суд продолжается профсоюз может договориться с вами (если вы

ЧТО ДЕЛАТЬ, ЕСЛИ ВАС ПРИВЛЕКАЮТ К ДИСЦИПЛИНАРНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ

уволены) о сотрудничестве, основанном на следующем принципе:

- вы выполняете всевозможные профсоюзные обязанности;
- профсоюз оказывает вам регулярную материальную помощь в связи с вашим тяжелым материальным положением, вызванным незаконным увольнением;
- после успешного окончания суда, получив компенсацию за вынужденный прогул, вы возвращаете профсоюзу средства, истраченные на вас в виде материальной помощи.

РОЛЬ ПРОФСОЮЗА

Очевидно, что ваши позиции значительно прочнее, если вы сопротивляетесь с помощью профсоюза. Поэтому, не дожидаясь преследований со стороны начальства, вступите в профсоюз. В этом случае, при намерении администрации уволить вас за неоднократные нарушения трудовых обязанностей профсоюз еще может за вас побороться:

- направить работодателю свое мотивированное несогласие с предполагаемым увольнением;
- провести с работодателем дополнительные консультации;

Профсоюз не должен давать своего согласия в принципе, т.к. в этом случае нивелируется сама сущность его как защитника. Однако не стоит и сводить отказ к примитивному «нет», т.к. работодатель, получив формальный отказ без какого-либо серьезного оспаривания законности его решения, скорее всего проигнорирует его. А суд едва ли отменит решение работодателя, т.к. тот легко убедит его в необоснованности отклонения ходатайства профсоюзом, представив ответ профсоюза как злоупотребление своими правами. С такими доводами суд вполне может согласиться.

Так вот, пусть работодатель увидит из ответа, что профсоюз провел своего рода дознание и, изучив имеющиеся у него документы, не нашел возможным согласиться с доводами работодателя. При этом необходимо найти веские доводы в отводе ходатайства об увольнении.

Надо помнить, что единственной гарантией от незаконных взысканий и увольнений в любом случае может быть только сильный профсоюз. А уж он-то найдет немало способов защитить своего члена от административного произвола, минуя суд.

СПАЧАТКУ ВЫЙДУ ЗЬ НЕЗАЛЕЖНАГА ПРАФСАЮЗУ, А ПАСЬЛЯ ІЗНОЎ УСТУПЛЮ

пачатак на ст. 1-2

Між тым у Мікашэвічы прыбыла дэлегацыя Фэдэрацыі прафсаюзаў Беларусі.

Алег Стахаевіч: «Шэсьць чалавек, якія ў памяшканьні выканкаму будуць весьці прыём усіх ахвотных. Усе нашыя пытаньні абвясьцілі: звальненьні, рознагалосьці з наймальнікам, юрыдычныя кансультацыі».

Няма і дакладных зьвестак пра тое, што «сотні» рабочых звальняюцца з «Граніту». Стахаевіч лічыць, што «калі ўсё ж людзі ў нас пра гэта кажуць, то, найхутчэй, гэта праўда. Вось калі людзі звальняюцца, то здаюць

адзеньне рабочае. На складзе самі бачылі вялізную купу робаў. Але аб'яваў пра тое, што рабочыя патрабуюцца на „Граніт“, няма. Коля (Мікалай Карышаў — звольнены з „Граніту“ актывіст незалежнага прафсаюзу) учора быў у сябе на зьмене, кажа, што два вузлы па адгрузцы друзь былі закрытыя, а на ягонае месца нікога не знайшлі».

Тыя, хто звальняецца, зьяжджаюць працаваць у Расею. Ня раз прапануювалі працу там і Стахаевічу. Але ён кажа: «Зьяжджаць няма сэнсу, трэба стварыць свой прафсаюз і разьмяркоўваць справядліва той прыбытак, які самі людзі зарабляюць. Калі ў Расеі плацяць за такую ж працу тысячу даляраў, а ў нас 200–300, то ў чым праблема? Яны што, даражэй друзь прадаюць? У нас жа адзіны ўсясьветны рынак».

БНП гатовы ўсяляк падтрымліваць прафсаюз на «Граніце». Ізноў будуць падаваць заяўку

на правядзеньне мітыngu ў Мікашэвічах. Але ці вытрымаюць незалежныя прафсаюзы барацьбу з афіцыйнымі і ціск з боку адміністрацыі, пакуль невядома.

Радые Свабода

Бабруйская САЛІДАРНАСЦЬ

Надрукавана на абсталяваньні БНП.
Выдаецца на правах унутранай дакументацыі.

Наклад 299 экз.

Адказы за выпуск
Раман ЕРАШЭНЯ

Распаўсюджваецца бясплатна.

Адрас: 223710, г.
Салігорск,
вул.Набярэжная 8
Тэл.: (0174) 22 00 59